

Podklady k hodine ekológie C2.2/

Prečo triediť odpad? Odpoveď? Holé fakty

- Za každou 1 tonou nových výrobkov je ukrytých 10 ton surovín, energia a životy rastlín, živočíchov a ľudí.

- Recykláciou oproti výrobe z primárnych zdrojov šetríme energiu - pre jednotlivé suroviny to predstavuje percentuálnu úsporu energie 97% v prípade plastov, 95% pri triedení hliníka, 74% pri oceli, 70% pri papieri a 25% pri skle.

- Recyklovaním 1kg železného šrotu sa ušetrí 2kg uhlia, 4kg rudy a 4 minúty potrebné pri výrobe.

- Recyklovaním 1kg odpadovej medi sa ušetrí 142kg rudy a 80% energie potrebnej pri výrobe.

- Ak sa vráti do sklárne 1 milión sklenených fliaš a pohárov, ušetrí sa pri výrobe nových výrobkov až 300 ton sklárskeho piesku, 1000 ton sódy, 60 ton vykurovacieho oleja, 0,76 mil. m³ zemného plynu a mnoho elektrickej energie.

- 1 tona zberového papiera zachráni 17 stromov.

- Vytriedením a recykláciou 110 ton starého papiera sa zachráni 1ha 80-ročného lesa.

- Len pre potreby výroby jednorazových plienok zaplatí životom celosvetovo ročne viac ako 1 mld. stromov. Z týchto plienok potom vznikne ročne toľko odpadu, že keby sme ich poukladali vedľa seba, tak by sme vytvorili cestu dlhú 7-krát na mesiac a späť.

- Recykláciou papiera, ocele, skla a medi sú emisie skleníkových plynov uhlíka 4 až 5-krát nižšie, pri recyklácii hliníka až 40-krát nižšie. Recykláciou papiera sa znižuje znečistenie ovzdušia o 75% a vody o 35%.

- Recyklácia 1 tony starého papiera pri výrobe ušetrí 500-600kWh elektrickej energie, recyklácia 1 ks hliníkovej plechovky ušetrí toľko elektrickej energie, že by to stačilo na chod počítača alebo televízora počas 3 hodín.

- Na výrobu a likvidáciu polystyrénu sa spotrebuje 7-násobne viac vody, viac energie a z toho plynúcich škodlivých emisií ako na výrobu porcelánu.

- Spotreba papiera vo svete narastá v obrovskej miere (od r. 1890 vzrástla z 3,3 mil. ton na 299,8 mil. ton v r. 1998), čím rastie aj množstvo odpadu. Recyklácia síce zmierňuje deštruktívne dopady tohto trendu (vo svete vzrástla z 30 mil. ton v roku 1970 na 126,3 mil. ton v r. 1997), ale ani tá nezabraňuje zvyšovaniu ťažby lesov pre papier.

- Ak by celý svet spotreboval toľko papiera v priemere na obyvateľa ako Nemecko, tak by len Číne nestačila celá dnešná svetová produkcia papiera. (A pri zachovaní dnešných vzorcov spotreby sa predpokladá, že celosvetová spotreba papiera sa v nasledujúcich 10 rokoch zvýši až o tretinu.)

- Priemerná spotreba papiera v r. 1998 bola v západnej Európe 202kg/obyv., v štátoch EÚ 194,5kg/obyv. Svet dosiahol r. 1998 priemernú spotrebu 51kg/obyv. Na Slovensku máme priemernú spotrebu papiera na 1 obyvateľa 67,4kg (v r. 1998).

- Z 22% svetovej populácie spotrebovávajú priemyselné krajiny viac ako 71% celkovej spotreby papiera. V roku 1997 bola ročná spotreba papiera v priemere na obyvateľa pre industrializované krajiny ako celok 164kg. V Rusku je priemerná spotreba papiera a lepenky 37 kg/obyv., v rozvojových krajinách 18kg; v Indii menej ako 4kg. Pre celú Afriku bola priemerná spotreba menej ako 6kg na osobu a pre vyše 20 afrických štátov menej ako 1kg.

- Vratné, opakovane používané obaly nápojov sa vracajú späť k výrobcovi nápojov a opätovne plnia v priemere 20-50 krát (podľa Zákona o odpadoch majú predajne s predajnou plochou nad 100m² povinnosť ponúkať nápoje aj vo vratných obaloch tých druhov, ktoré predávajú aj v jednorazových).

- Pri súčasnej spotrebe 33 ton ropy na obyvateľa Zeme ročne by sa vyčerpali ropné zásoby za 13 rokov.
- Množstvo odpadov z obalov neustále narastá, tvorí až 45% objemu domácich odpadov.
- Ročne v SR vyhodíme množstvo odpadov, ktoré by pokrylo 2 000 ha do výšky jedného metra. Dnes však už okolo 80% môžeme triediť a recyklovať.
- Ľudská spotreba prírodných zdrojov v súčasnosti prekračuje o 20% generačnú kapacitu Zeme, čím sme ohrození napríklad ekologickými katastrofami.
- Svetová zdravotnícka organizácia odhaduje, že 25% chorôb je spôsobených zlým životným prostredím.
- 95% chemikálií dodnes neprešlo zdravotnými analýzami - nevieme, či sú alebo nie sú nebezpečné.
- Populácie živočíšnych druhov klesli medzi rokmi 1970 a 2000 o 40% - v priemere každú minútu vymizne jeden druh.
- Obec Palárikovo sa prihlásila k medzinárodnej koncepcii Smerovania k nulovému odpadu a od roku 1999 znížila množstvo odpadu o 73%.
- V rámci kolektívneho systému Envidom sa za jedenásť mesiacov roku 2006 podarilo vyzbierať 4 300 ton elektronického odpadu.
- Ako dlho odolávajú odpady v prírode? Niektoré sa v prírode rozložia, no väčšina odoláva desiatky až stovky rokov, napr. ohryzok z jablka 3 - 6 mesiacov, cigareta 3 mesiace - 2 roky, zápalka 6 - 10 mesiacov, papierová vreckovka 3 mesiace, noviny a časopisy 3 - 12 mesiacov, žuvačka 5 rokov, motorový olej 10 - 100 rokov, pneumatika 30 - 500 rokov, plechovka 20 - 100 rokov, batarka 20 - 500 rokov, PET fľaše a igelitové tašky 100 - 1000 rokov, telefónna karta 1000 rokov, polystyrén 1000 rokov a sklo 4000 rokov.
- (Ekologický) hudobný festival Pohoda 2006 v číslach - 22 000 návštevníkov, 400 odpadových nádob, 100 dobrovoľníkov, 30 ton odpadu z toho 5,7 ton vytriedených (19%).
- (Ekologický) hudobný festival Glastonbury (VB) v číslach - 150 000 návštevníkov, rozloha 36 ha, 11 000 nádob na separovanie. V roku 2004 bolo z vyše 1 000 ton odpadu vyseparovaných 32% (aj biologicky rozložiteľný odpad). V roku 2004 návštevníci vytriedili 110 ton biologicky rozložiteľného odpadu, pričom v 2005 po pridaní drviča dreveného odpadu 650 ton (nárast o 490%). V roku 2005 bolo celkovo vyseparovaných 1 017 ton odpadu a 1 003 ton sa vyviezlo na skládku (úspešnosť 50,3%).
- Jedna prevádzka McDonald's (McD) vyprodukuje denne v priemere 64 kg obalového odpadu (okrem balenia pokrmov), ročne do 24 ton. Ak to vynásobíme počtom cca 25 000 stravovacích zariadení McD, vyjde nám takmer 6 000 000 ton odpadov ročne. Spolu s balením pokrmov sa toto množstvo môže šplhať až k 10 miliónom ton obalového materiálu, ktorý sa v priemere po 5 minútach používania vyhadzuje ako odpad.
- Pri recyklácii odpadového materiálu sa šetrí energia z využitia druhotnej suroviny namiesto primárnej suroviny - ropy. Pre jednotlivé druhy odpadu sú tieto množstvá nasledovné (v tonách ropy): pri novinách 0,53, vlnitej lepenke 0,54, kancelárskom papieri 0,84, ostatnom papieri 0,5, PET plastoch 2,05, HDPE plastoch 2,05, fľašiach, nádobách a obaloch 1,5, filmoch 1,8 a pri iných pevných odpadoch 1,64 ton ropy.
- OECD odhaduje, že v rokoch 1995 až 2020 stúpne množstvo komunálneho odpadu o 43%, až na 640 kg na osobu ročne.
- Na Vianoce sa vytvorí o cca 20% viac odpadu ako počas iných období. Štúdia Austrálskeho fondu ochrany prírody vypočítala minulý rok ekologický dopad darčiekov. Na každý utratený austrálsky dolár za oblečenie pripadalo 20 litrov vody a plocha 3,4 m² zeme vo výrobnom procese. Každá krabica čokolády v hodnote 30 austrálskych dolárov spotrebuje 20 kg prírodných materiálov a 940 litrov vody. A živý alebo umelý stromček? Živý stromček zasadený v kvetináci je možné na jar opäť zasadiť do prírody. Výroba

umelého stromčeka poznamenáva životné prostredie natoľko, že keby sa stromček dedil aj po 10 generácii, stále by nebol ekologickým.